

بهشی ۱ - ۲

خویندنهوه و ناساندنی کتیب:

هه‌لۆ بهرزنجیهی ۱.۳.۲۰۲۲

مه‌مه‌دی حاجی مه‌حمود

روژژمیری پێشمه‌رگه‌یه‌ک به‌رگی پینجه‌م ۱۹۹۷-۲۰۰۴

باسی رووداو‌هکانی خه‌بات و شو‌رشێ میله‌ته‌که‌مان ده‌کات

چاپخانه‌ی هه‌ژار موکریانی / ۲۰۲۱ ۱۱۸۷ لاپه‌ره

هه‌شتا بۆم نه‌لواوه ته‌واوی به‌رگه‌کانی "رۆژژمیری پێشمه‌رگه‌یه‌ک"ی کاکه‌ هه‌مه‌ی حاجی مه‌حمود بوخوینمه‌وه. بۆ خۆم به‌رگی ۲ م هه‌یه و به‌رگی چواریشم به‌ر له‌چه‌ند سالێ به‌قه‌رز و مرگرت بۆ خویندنه‌وه. ئهم هۆکاره‌ و ده‌کات ته‌واوی باس و رووداو‌هکانم له‌به‌ر چاو و ده‌ست نه‌بییت و نه‌توانم ته‌قه‌ل له‌باسه‌کان بده‌م و پێکه‌وته‌تان بنووسینمه‌وه.. به‌واتیه‌کی تر وه‌ک ده‌نکی ته‌زییح بیانوه‌نمه‌وه.. که‌واته‌ هه‌ر له‌ پێشرا ده‌ست کورتی خۆمان راده‌گه‌ینم.

به‌لام ئهو راستیه‌م لا به‌رجه‌سته‌یه که‌ رۆژژمیری پێشمه‌رگه‌یه‌ک زیاتر له‌زۆر بیره‌وری و ژباننامه و به‌سه‌ره‌اتی تری نووسراو، راستی له‌ خۆ گرتوه‌ و رووداو‌هکانی تو‌مار کردوه...

ئهم راستیه‌ش زۆرینه‌ی ئه‌وانه‌ی خوینهری رۆژژمیره‌که‌ی کاکه‌ هه‌مه‌ن جه‌خت له‌سه‌ر ئهم حه‌قیقه‌ته‌ ده‌که‌نه‌وه. به‌لێ لێره راستی گه‌ر له‌ شو‌ینی تر ده‌ست نه‌وی، لێره هه‌یچ په‌رده‌یه‌کی سیاسی به‌سه‌ر رووداو‌هکان دراوه و هه‌یچ به‌رگیکی له‌به‌ر نه‌راوه، راستیه‌کان رووت و قووتن. رۆژمیری رۆژانه‌ باسه‌کانی تیدا نووسراوه و گه‌له‌یک لهم رووداو‌انه‌ سه‌رنج لێ گه‌راوه و به‌پێی توانا تاوتو‌ییا‌ن بۆ کراوه..

مامۆستا مه‌سه‌وود و ته‌نی: راستی شه‌ره‌فی نووسینه...

لهم کۆنتیکسه‌دا راستی ئه‌ویه: هه‌رچی روویداوه و تو تیدا به‌شدار بوویت باسی بکه‌یت، به‌ ئازایه‌تی و ترسنۆکی، سه‌رکه‌وتن و ژیرکه‌وتن، چاکی و خراپی یاخود جوانی و ناشیرینییه‌وه. هه‌روه‌ها تووشی په‌تای، هه‌ر من و من و من و

منت نەبىي ، خۇي لە ھەققەت نەزىتەوھ و لايەنى نەزىنى لەملى كەس نەپچىت و چىرۆك نەھونىتەوھ و بەختان بۆ كەس دانەتاشى...

ھۆكارى بىننەھەي بەشى زۆرى راستىھەكان لىرەدا . پىشم وايە بەرھەمى خەسەت و كاراكتەرى پىنگە كۆمەلەيتىيەكەھى كاكە ھەمەيە، كە كەموزۆر پابەندە پىويى و جىباى دەكاتەوھ لەوانى تر!... ھەر ئەم ھۆكارە ناوتەھى ئەو بىر و باومرەيە كە لەسەرەتەوھ جۆشوخۆشى بەخشىوتە كاكە ھەمە يىتە رىزى خەباتەوھ و گىبانىزى بىكات بە ژيانىيەوھ، بەكورتى وەك ئەفەندى و بۆيىناخ لەمەكانى نەكردوھ و ناكات...

ئەم بەرھەمە رووداوھەكانى سالانى نىوان 1997-2004 ى گرتوتە خۇبى و برىتئىيە لە 1187 لاپەرە.. لە سى بەش پىنگ دەئى 442 لاپەرەي تۆمار و نووسىن و شىكرەنەويە و لە دوو بەشدا رىك خراوھ، 593 لاپەرەي برىتئىيە لە بەلگەنامەكان.. كۆمەلە نامە و بەياننامە و نووسىنى مېژووويە و لە 148 لاپەرەشدا چەندىن وىنەي جۆراو جۆرى كەسى و بەكۆمەلە دانوھ...

كاكە ھەمە.. وەك پىشمەرگە و سەر كەردەيەك لەو ناوجەرگەي رووداوھەكان بووھ لە ۱۹۷۶ بەواوھ ھەتاوھكو ئىستا و بە لىھاتوويى و تىكۆشەنى خۇي بووھ بەرۆگى بزووتتەوھى سۆسيالىستى كوردستان و لەتەواوي ھەمراز و نشىو و رۆژە سەختەكان دا شەنى داوھتە ژىر ئەم ئەركە سەختە.

۱/۱/۱۹۹۷ يەكەم رۆژى ھەلەدانەوھى لاپەرەكانى رۆژمىرەكەي كاكە ھەمەيە:

ھىشتا ژان و نازارەكانى ۳۱ ى ئابى ۱۹۹۶ بەسەر رۆژانى دواترىشەوھ ديارە "شەرى ناوخۆ گەيشتە لوتكە" ل ۱۲... دوو ئىدارەيى دىمەنىكى زەق و واقىكى تالە. ئامازە بەو دەدات يەكئىتە بە ھاوكارى ئىران پلانى لىدانى پارتىيان ئەنجام داوھ و پارتىش سوپاى عىراق دىنى و يەكئىتە لە ھەولر دەرەپەرىنى. ئەم دىمەنە بە برىنە قولەكانىيەوھ مېژوووى كوردەوھ دەبنە دەست پىكىكى تىر تر سناك و دلەزىن.

دوا ئەم سەرەتايە ئىدى باسى كۆمەلەي جومول و دىدار دەكات لەگەل بەرپەرسانى ئىرانى دا كە لايەنگىكى ئامادە و چاودىر و زۆر جار ئەندازىارى شەر ياخود ئاگرەستەن... رۆلى سوورباش لەدوورەوھ لەرووداوھەكاندا پاسىف نىيە! ، بۆيەكا جارەوجار دەبىتە شوپىنى سەردان و دىدارى كاكە ھەمە و زۆر كەسايەتى و لايەنى تىر كوردى..

نووسەر دىتەوھ ناو رۆژەكانى شەرى نىوان يەكئىتە و بزووتتەوھى ئىسلامى، باس لە رۆلى ئاشتخوازەھى خۇي دەكات (**مام جەلال ۹ جار و مەلاەھلى ۴ جار تەلفونىان بۆ كەردم**) ۲۵.. ھەموو داوايان لى كەردوھ يىتە پىشەوھ، بۆ راگرەنتى شەرەكە . يەكئىتە پەرىشان دەبىت بەدەست ئىسلامىيەكانەوھ، سۆشالىشتىش دەگلىتە شەرەوھ ، ئىران گەرماوگەرەم بروسكە بۆ سۆشالىست دەنئىر، كەبۆچى شەرى بزووتتەوھ دەكات؟.. نووسەر بەتوندى وەلامى ئىرانىيەكان دەداتەوھ و بە گەيەوھ مام جەلالىش ئاگادار دەكاتەوھ.. دەنئەنجام سەر كەوتو و دەبى و لەگولەخانە ھەردو لايەن بۆ ئاشتى پىكەوھ دادەنئىش. راگرەنتى شەرى نىوان براكان، شەرى ناوخۆ ياخود كوردكۆزى!! كارىكى فرە سەختە، ئەوھى جىي دلخۆشەيە كەوا لەسەر دەستى كورد دا و لەبارەگاي حىزىيىكى كوردى كارەكە جىيەجى كراوھ..

دەگەينە لاپەرە ۳۰ چاومان دەكەوئ بەم پەرەگرافە لەسەر مام جەلال " : **مام جەلال پىلويىكى سىياسى تىكۆشەر و بەتوانا و لىھاتوھ، بۆيە لە قىادەي كورد لەلەي من لەگەل ھەندئ سەرنج لەسەر ئىشكردنى بەلام يەكئىكە لە باشتىرەن سەر كەردەكانى كوردلەو سەردەمەدا بۆيە مان و ھەبوونى مام جەلال بۆ كورد زۆر باشە و پىلويىكى گەورە و ھەلەكەوتووي كوردە.**"

بەھەققەت بەدەزىبى و پانتابى رووداوھەكانى ئەم ۸ سالەي لەم بەرگەدا بەسەر كراونەتەوھ، لە گەلئ وىستگە و چرەكەساتى ھەستىار و كارى سەخت و تەنگانەدا ھەردو بە ھاناي يەكترەوھ دىن و ھاوكارى يەكتر دەكەن لە پىويست دا لە پەيوەندىيە كەسى و حىزبى و كوردستانى و ھەرمىيەكان دا .. بەتايەت مام زۆرى كارى لەرىگاي كاكە ھەمەوھ مەيسەر كەردوھ. لەبەرەوھ نامازە بە چەند نەمونيەكى دەكەين. رووداو و بەسەرھاتىش ھەن كاكە ھەمە بەتوندى گەيى بەرانبەر ى ن ك دەردەبەرى.

ھىشتا ئەم پەردەيە دانەدراوھ باسى شەرى نىوان پارتى و پ ك ك دىتە پىشەوھ. لەم رووھە دەنووسى " : **پەكەكە ھىزىكى كوردى كوردستانى توركىايە، و بۆ نازادى كورد لە كوردستانى توركىا (...)** بەلام ئەم ھىزە باوهرى بەھىج ھىزىكى كورد نىيە و (...) ھەموويانى تەسفىە كەرد. ل ۳۲

دواي ئەوھ ئەوجا شەرى پارتى و يەكئىتە و توركىا دژ بە پ ك ك، نەوشىروان مستەفا سەر كەردەي مەيدانى شەرى كەردوھ. دواتر پ ك ك خۇي بەدەستەوھ دەدا و لە مالى كرىم خانى برادۆست، فوناد مەعسوم و رۆژ نورى شاوھىس رىكەوتن لەگەل عوسمان ئۆجەلان دا ئىمزا دەكەن.. سەير ئەمىيە توركىا گەرماوگەرەم نازەزاي دەردەبەرىوھ، پىسويىتى: چۆن رىكەوتن لەگەل ئۆجەلان دەكەن؟. بۆيە راستوخۆ داواي گورپىنى مەعسوم و شاوھىس دەكات.. يەكئىتە داواكەي توركىا جىيەجى دەكات...

نووسەر.. لەبەيتە گەرەمەكانى شەرەوھ، باس لەوھ دەكات لەگەل شاندىكى حىزبەكەيدا چۆتە بەغدا بۆ گەتوگۆكەردن... بەس پىي گوتوون: ئىوھ لەگەل پارتى دا رىك بەكون! ئىمە يەكئىتە دەردەپەرىنىن و كوردستان رادەستى ئىوھ دەكەين!... سۆشالىست بەم داواكارىيە رازى نائىت!. كاتى قەسەش بە مام جەلال دەلئىن، نووسەر بەرپەرى چىيان دەداتەوھ .

پرسیارمکه ئەومێه وەک بۆی ماسۆنە: هەر حیزبەیی بەجیا بەرەو بەغدا بۆ دەستکەوتی تاییبەتی بەدەستپێنان هەڵپەیان بوو، لەوێش بەغدا ناوکی زباتری خستۆتە نیوانیانمە ...

لەو رۆژانەدا ناوی بەغداوەکانی دوکان و دەر بەندیخان گیراوەتەو و بەغدا داوای بەردانەوی دەکات! . سۆشیالیست قەناعەت بە یەکیی دینی و ناوەک بەردەنەو. لەگەڕانەویدا دەمۆدەست مام جەلال لەم هەنگاوه ناگادار دەکەنەو، بەشێوەیەک پێی دەلێن: دە ئێوەش بچن بەشی خۆتان بیچن! .. یەکیی ناوەکە بێ مەرج بەردەناتەو و شانیدیک دەنێرێ بۆ بەغدا .

کاکە حەمە لێرەدا ددان بەودا دەنێ: **"کە چوونی بۆ بەغدا لەسەر داخواری مام جەلال بوو" ۳۸** .. دواتر باس لە نزیکیوونەو و رێکەوتنی نیوان پارتی و یەکیی دەکات .. گەر ماوگەرم لەبەرانبەر دا رۆژی ۱۳/۶/۱۹۹۷ شانیدیکی ئێران و شانیدیکی پ ک ک / جەمیل بابک (هەفأل جومعه) لەمائی کاکە حەمە کۆدەبنەو بۆ خورتکردنی پەیمەندییەکان. ئێران ستراتیژی خۆی هەیە و هەر هینزیکی کوردی لێ دوور کەوتبیتەو، بە میتۆد و شیوازی تاییبەت بە خۆی هەم سزای داو و هەمیش کۆر جوگۆ لانه ئەلترناتیفی خۆی هیناوتە کایەو و بایەخی دەدات بە حیزبێکی تری نەبیری حیزبی یاهی / توراو یاخود نەیار ..

کاکە حەمە دەچیتە سووریا و لەوێه بەرەو ئەوروپا نا دەبینتە میوانی .. **Med.TV** ئەو رۆژانە تاکە تیفی کورد بوو. دەلێ: **"لە برۆکسل بووم مام جەلال ئەو شەو لە سەعاتیکدا ۳ جار تەلفونی بۆ کردم و داوای ئەکرد قسە بەکەم دژی پارتی و رابگەپەنم نیشمەو یەکیی سەلاحەدین دەگرێ."** "ل ۵۶ دەلێ: قسەم دژی پارتی کرد و برگەیی دوو هەمیش بەشیوازیکی تر دەری .. ئەوێ جیی سەرچە کاتی تەلەفونکردنەو زوبیر ئایدار و رەمزی کاتالی لەتەنیشتمەو دەبن و گوێیان لە قسەکانی مام بوو و لای خۆیانەو راستەوخۆ تۆماریان کردوو .. بڕوانە حیزبی کوردی نا کوێ پۆلیسی کاریان بەرانبەر یەکتر کردوو!! .. بەکورتی دەلێ: یەکیی ئێران رێکەوتبوون لەقۆلی حاجی هۆمەرانیەو پەلاماری پارتیان دەدا .. تورکیاش بەهانای پارتییەو هاتوو و فرۆکە مەرگچینەکانی رۆلیکی خراپیان گیرا ..

کاکە حەمە .. لە ناگادار بێ سێ و دوو دەنووێ: **"شەرەکە لە رووی عەمەلیەو شەری ئێران و تورکیا بوو بە چاودیری نەمەرکیگا"** .. یەکیی و پ ک ک و ئێران/ پارتی تورکیا هەر کورد سووتەمەنی شەرەکە بوو و بەهەزاران پێشمەرگەیی کورد بوونە قوربانی ئەم شەرە خویناوییە هەر لەم کۆنتیکسەدا دەنووێ "ئەمرو داوی تاقیکردنەوێ هەموو هەولەکان بۆ لەناوبردنی یەکتیری لەنیوان یەکیی و پارتیدا بە پەنابردن بۆ ئێران و عێراق و تورکیا و بۆ عەشایەر و بۆ حزبەکانی کەش ئەگەر کیمیاویشیان هەبواوە لە یەکیان ئەدا، بەلام کەسیان کەسیانی پێ لەناو ئەچوو یەکیان بۆ نەسرایەو "ل ۷۸ ... نووسەر پێی وایە پارتی لە ئاکامی شەری لەگەڵ پ ک ک و یەکییدا دەبیتە خاوەنی ئەزموونیکێ زۆری شەری بەرەیی و لە شەری ۱۹۹۴-۱۹۹۵ دا ئێران پشٹیوانی لە پارتی و ۱۹۹۶ دا عێراق دیسان لە پارتی و ۱۹۹۷ دا تورکیا لە پارتی .. کەچی یەکیی جارێ نەیتوانیوە هیچ دەولەتی بەیئیتە شەری دژی پارتییەو .. لەکاتیکیدا چەندین جار ناماژەو داو بە هاوکاری ئێران بۆ یەکیی ..

پارتی یەکیی داوی گەریکی شەری خویناوی رێگای ناشتی دەگرە بەر ..

بەدوور دیری باسی شەری پ ک ک دژی یەکیی دەکات و وەک سۆسیالیست بەیاننامە دژی شەرەکە دەردەکەن ... مام جەلال پرس و رای زۆر بە کاکە حەمە دەکات و ئەرکی قورسی دەخاتە بەردەم .. ئەرکەکە مشورخواردنی ئەو گرووپی بوون. د. سلیمان و هاوڕیکانی کە لە پ ک ک جیابوونە حەشار بدرین تاوێکو یەکیی توشی کێشە نەبیت لەگەڵ تورکیا. دواتر لە ۱۹/۹/۲۰۰۰ شانیدیکی ئێرانی دێنە گۆلەخانە و کاکە حەمە داویان لێ دەکات گۆشار بخەنە سەر پ ک ک شەرەکە بوستین. وەک دەگێریتەو ئێرانییەکان لە یەکیی زۆر تۆرە بوون دەیانویست بە پ ک ک تەمبێیان بکەن. ئەم چیرۆکە جاریکی تر ئەو دەسەلمێنیتەو شەری ناوخۆ/ کوردکوژی راستەوخۆ بە قورمیشکردنی داگیرکردن بوو و بۆ بەرژمەندی ئەوان بوو. ئاخەر ئەو رۆژانە یەکیی هەولی دروستکردنی پەیمەندییەکی باشی لەگەڵ تورکیادا دەدا ..

برگەییەکی تری ئەم شەری ناو کوردستان دەستێمردانی داگیرکردن، لەوێ باس دەکات تورکیا هەر شەیی هێرشکردنە سەر باشووری کوردستان دەکات. شایانی باسە لە شەری نیوان پ ک ک و یەکییدا ئەو دەنووێ کەوا کۆسەرەت رەسوول نامادە نەبوو شەری پ ک ک بکات، ئەگەرچی هۆکارەکی روون ناکاتەو لێ ئەمەش گرنگی خۆی هەیە .. هاوکات جەخت لەو دەکاتەو، کە پ ک ک شەر فرۆشەکییە و هاوکات لە شەریکی دژواردا بوو لەگەڵ پارتیدا ، کەچی لە باری سەرچی پ ک ک مە دەنووێ: **"پەکەکە نەبووت یەکیی لە پارتی خەتەرترە لەسەر کورد"** ل ۱۶۵ .

یەکیی هەمیشە هاوکاری پ ک ک بوو لە شەری دژی پارتیدا، سۆشیالیستیش هەمیشە هاوکاری یەکیی بوو .. کاکە حەمە و مام جەلال پەیمەندی توندوتوێیان پیکەو هەبوو و زۆر کاریان بۆ یەکتەر پەندوو و مام لە ساتەموختە تەنگەکاندا متمانەییەکی گەورە بە کاکە حەمە هەبوو. وێکو دیکە چەندین نمونە باس دەکات کە یەکیی داویان بۆ ناوتەو و دژی یەکییان کردوو .

ئێران و عێراق و سووریا هەمیشە ئەکترەری چالاک و ژمارەیی گەورەیی تەواوی شەر و پروداوەکانی نیوان حیزبە کوردییەکان بوون .. هەلبەت تورکیان هەر گیز تەماشوان نەبوو .. هەر وەک کاکە حەمەش ناماژەو پێداو:

۱۹۹۲ تورکیا هاوکاری پارتی و یەکیی لە شەری دژی پ ک ک کردوو

۱۹۹۵ تورکیا هاوکاری پارتی لە شەری دژی پ ک ک دا کردوو

۱۹۹۷ تورکیا ھاوکاری پارٹی لەشەری دژی یەکیٹی و ئیران دا کردوو و لەشەری سالی ۲۰۰۰ دا تورکیا ھاوکاری یەکیٹی لەشەری دژی پ ک ک کرد بیت! بۆیەکا ئیران لایەنگری پ ک ک کردوو.

کاتی دەگەینە لاپەرە ۱۶۸-۱۷۴ پروتۆکۆلی ئەو دانیشتنە دەخوینیتەوه کەوا لەنێوان مستەفا قەرەسووی نوینەری پ ک ک و ئاقای پناهی نوینەری ئیران و نوینەری سۆشالیست و حزبی زەحمەتکێشانەوه بەراستی ورد تێدەگەیت لەسەر شانۆی کوردستان چ دەگوزەری و شەرمە کەسی شۆرشگێر و حیزبی بانگاشەکەری شۆرشێ رزگاری نەتەوهیی کلیلی ئەقلیان بەدەست دوژمنی خۆیان...

کاکە حەمە.. چونکە خۆی سەرکردەیهکی پێشمەرگەییە راستەوخۆ بەشداری زۆری شەڕەکانی کردوو، ئاگاداری کەلی کونوقۆزبەنی رووداوەکانە، هەر بۆیە لەسەر دیاردەیی شەڕەکانی ناوخۆ بە دوورودرێژی دەنوسێ و بیروراکانی لایەنی بەشەر هاتوو، وەک خۆی دەخاتە بەرچاو و هەلسەنگاندنی بۆ دەکات.. گرووپیکی چەکدار بەناوی تەوحید دەچنە ناوچەیی سورین، دەیانەوی لەوێ بارگەوبنە هەلەدن... کەئەمە نوینەریک دەنیری بۆ لای مام - کە لەو کاتەدا ئاقای پناهی نوینەری ئاسایشی ئیران میوانی دەبیت- داوا لە مام جەلال دەکات هەلۆیست وەرگرێ، کەچی مام دەلی: "نەوانەش هەر هەر نەری خۆیە و سورین جێگای دە هەزار کەسی تێدا دەبیتەوه و وازیان لێ بەین (...) ئەوه ئیرابیش پێیان خۆشە لەو سنوورە بن و شەریان لەگەڵ راگرن" ۱۸۲ .

پناهی ئاگای لە گفتوگۆکان دەبی و بە پێچەوانەیی مام دەلی: با سۆشالیست شەری ئەوانە نەوستینێ و پێمان ناخۆشە ئەوانە بچنە سنووری سورینەوه بزووتنەوهی ئیسلامی و یەکیٹی ئەم داوه بۆ سۆشالیست دەنێنەوه.. کۆمەڵی خەلک دەبنە قوربانی ۳/۱۲/۲۰۰۰ لە تاران شانۆیکی کۆنگرەیی نەتەوهیی بەسەرۆکایەتی عیسمەت وانلی و زوبیر ئایدەر و د. حەمەسەلح ئیبراھیمی دەبینی کە بە نیازی رێککەوتنی یەکیٹی و پ ک ک هاتوون... بەداخەوه رێگە نادرین بچن و دەستبەتال دەگەرنەوه، ناخر بۆ ئەوهی چارەسەر لای خۆیان بیت و سەری گوریس هەر بەدەست داگیرکەرەوه بیت و کورد خۆی نەتوانی کێشەکانی ناومالی خۆی چارەسەر بکات.

بۆ یەکەم جارە بزانی کاکە حەمە هەستی شاعیرانەیی هەس و هیندە لەندای ئەدەبەوه نزیکە. لەم بەرگەدا چەندین کۆپلە شیعەر و شیعەری درێژ بەرچاو دەکەون ..

من کوردیکی نیشتمانی، هەلگری ئالی سەرکەوتن یان نەمانم
لەو رێگایەشدا سەرفم کرد گەنجی و یاریکردن لەگەڵ مەرگدا بە ژیانم
هەر بۆیە دەستم دایە ئەو پرۆژەیه
دروستکردنی ئەو پرده بۆ سەرکەوتن و پەڕینەوهی کوردە
من کوردیکی نیشتمانی پەرستم
نەپارێزم بە بیر و هەستم
هەتاکو ماوم بۆ ئەو کورد نەبیت نەوهستم

بۆ سلیمانیس دەلی

شاری سلیمانی بۆ بێدەنگ و ماتی
خۆ تۆ پاشماوهی سێ نەمارەتی
وا مەزانە لە شارستانیەت دووری
نەردەلان، بابان و شارەزووری
هەرچیت بۆ بلین هیشتا هەر کەمە
پێشکەوتوترین شاری سەردەمە
بۆ میللەت هەلت گرتوووە ئەو هەموو خەمە